

Kolísanie medzi silnými a slabými tvarmi pri tom istom slovese.

Vypracovala: PaedDr. Jana Hanesová

V nemčine sa stretávame niekedy s javom, že niektoré slovesá majú popri silných (nepravidelných) aj slabé (pravidelné) tvary. Najčastejšie sa toto rozlišovanie tvarov využíva na rozlišovanie významu slovesa.

Slabé tvary sa pritom vyskytujú najčastejšie u pôvodného významu slovesa, u prechodného slovesa alebo kauzatívneho slovesa.

Silné tvary sa vyskytujú pri prenesenom význame slovesa, u podmetového slovesa alebo v básnických spojeniach.

Môžeme tu rozlišovať tieto štyri základné skupiny:

1. **Popri silnom préterite stojí slabé minulé príčastie alebo naopak (bez zmeny významu)**

Napr.

Sloveso **backen** – piecť - buck/ backte - er hat gebacken

Der Bäcker buk (backte) Brot

Pekár piekol chlieb.

Hier wird Brot gebacken.

Tu sa peče chlieb.

Sloveso **salzen** – soliť – salzte - er hat gesalzen/ gesalzt

Die Suppe ist schon gesalzen/gesalzt.

Polievka je už osolená.

2. **Silné a slabé tvary stoja popri sebe bez významového rozdielu (slabá forma je mladšia a väčšinou častejšia).**

Napr.

Sloveso **gleiten** – kĺzať sa - glitt / gleitete - er ist geglitten / gegleitet

Beim Skifahren glitt/gleitete ein Skifahrer entlang einer Skipiste.

Pri lyžovaní sa lyžiar kízal pozdĺž zjazdovky.

Sloveso **saugen** - sať - sog / saugte - er hat gesogen/ gesaugt

Die Bienen saugen/ saugten Honig aus Blumen.

Včely sali nektár z kvetov.

3. **Slabé a silné tvary stoja popri sebe s odlišným významom**

Sloveso **bewegen**

slabé - pohybovať sa

Er bewegte seinen Arm.

On pohyboval ramenom.

slabé - vzrušiť

Die Nachricht bewegte alle.

Správa všetkých vzrušila.

silné - podnietiť

Was für Gründe bewogen ihn dazu?

Aké dôvody ho k tomu viedli?

Sloveso **schleifen**

slabé - vliecť, zrovnať so zemou

Das Dorf wurde geschleift.

Dedina bola zrovnaná so zemou.

silné - brúsiť

Das Glas wird geschliffen.

Sklo sa brúsi.

4. **Slabé a silné tvary stoja popri sebe, sloveso so slabým tvarom je prechodné, často faktitívne a v perfekto má pomocné sloveso haben, sloveso so silným tvarom označuje stav, je bezpredmetové a v perfekto má sein.**

Sloveso **erschrecken**

slabé - vyľakať

Das Auto hat das Kind erschreckt.

Auto vyľakalo dieťa.

silné - zľaknúť sa

Das Kind ist vor dem Auto erschrocken.

Dieťa sa naľakalo auta.

Sloveso **stecken****slabé - strčiť**

Er steckte die Hand ins Feuer.

Strčil ruku do ohňa.

silné - zostať

Der Schlüssel stak im Schloss.

Kľúč zostal v zámke.

Sloveso **hängen****slabé - vešať**

Ich hängte das Bild an die Wand.

Zavesil som obraz na stenu.

silné - visieť

Das Bild hing an der Wand.

Obraz visel na stene.

Je potrebné rozlišovať dvojice slovíes, z ktorých pôvodné je neprechodné a silné a odvodené je prechodné a slabé.

Napr.

fallen - padnúť**fällen - zostať****verschwinden - zmiznúť**

verschwenden - premárniť

sitzen - sedieť

sich setzen - posadiť sa

Kontrolne otázky:

1. Do akých skupín môžeme rozdeliť slovesá, ktoré majú popri silných i slabé tvary?
2. Ktorý tvar vyjadruje pôvodný význam slovesa?
3. Uvedte príklad slovesa, u ktorého slabé a silné tvary majú rozdielny význam!
4. Uvedte príklad, kedy slabé a silné tvary stoja popri sebe bez významového rozdielu!
5. Uvedte príklad dvojice, kde prvé sloveso je pôvodné (silné) a druhé je odvodené (slabé)!

Použitá literatúra:

- Príručná gramatika nemčiny
- Themen aktuell 2
- Zmaturuj z nemeckého jazyka